

Władysława Stola, *Próba typologii rolnictwa Ponidzia*. Prace Geograficzne Nr 81, Instytut Geografii Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 1970. Strani 147.

Kakor že omenjeno v predhodnem poročilu, so si poljski geografi pod vodstvom prof. J. Kostrowickiego že izdelali kompleksno metodo za tipologijo kmetijstva. Prof. Kostrowicki sam nam je podal predhodno shemo take tipologije za vso Poljsko, njegovi mlajši sodelavci pa so se lotili konkretnih regionalnih poskusov njene uporabe. Prvi objavljeni poskus te vrste pomeni doktorsko delo Władysława Stole na primeru Ponidzia (porečja reke Nidze na jugovzhodnem Poljskem). Po shemi, kakršno si je v ta namen ustvaril oddelček za agrarno geografijo Inštituta za geografijo Poljske Akademije znanosti, je avtorica sistematično obdelala za svoje področje najprej družbeno-posesne razmere tamkajšnjega kmetijstva (posesno strukturo kmetij, velikostno strukturo individualnih gospodarstev in razdrobljenost kmetij), potem organizacijsko-tehnične poteze (kmetijsko prebivalstvo in živo delovno silo, kmetijsko izrabo zemlje, živinorejo, intenzivnost kmetijstva) in kot tretje produkcijske poteze kmetijstva (smerni globalne proizvodnje, produktivnost zemlje in dela, smeri tržne proizvodnje, stopnjo in raven tržnosti kmetijstva), nakar so v zaključnem, sintetičnem poglavju opredeljeni tipi kmetijstva ter kmetijske regije z ozirom na prevlado tega ali drugega tipa. Na osnovi 10 osnovnih potez (razdrobljenosti gospodarstev, števila kmetijskega prebivalstva na 100 ha kmetijske zemlje, t. i. pokazalca intenzivnosti, produktivnosti zemlje, produktivnosti dela, oboje v žitnih enotah, stopnje tržnosti, smeri izrabe zemlje, smeri zorane zemlje posebej, usmerjenosti globalne proizvodnje in usmerjenosti tržne proizvodnje) je opredeljenih v Ponidziu šest osnovnih tipov, ki pa se dele še dalje na podtipе (vsega 12). Opredelitve ponazarjajo grafično t. i. pokazateljski tipogrami. Na osnovi tako opredeljenih tipov je avtorica opredelila za Ponidzie pet sorazmerno izrazitih agrarnih regij, ki se dele dalje na subregije (skupaj 11). Solidno kompleksnost tako zasnovane metode zagotavlja že zgoraj navedena vsestranskost meril, pri čemer pa je treba še posebej oceniti kot pozitivno, da skuša avtorica pri vseh opredelitvah nakazati tudi povezavo z agroekološkimi pogoji.

Ta prvi, solidno uspeli primer regionalne uporabe tipološke metode, ki jo skuša izgraditi prof. Kostrowicki, kar vzbuja k posnemanju in preizkusom v drugih predelih in v drugačnih razmerah.

Svetozar Flešič

Werner A. Gallusser, *Struktur und Entwicklung ländlicher Räume der Nordwestschweiz*. Aktualgeographische Analyse der Kulturlandschaft im Zeitraum 1955–1968. Basler Beiträge zur Geographie, Heft, 11., Basel 1970. Strani 324, 143 ilustracij.

Avtor si je s področja severozahodne Švice, južnega zaledja Basla, ki sega od baselskega Porenja v Švici čez Juro na obrobje švicarske podgorske planote (*Mittelland*) izbral 11 tipičnih poskusnih občin, različnih po okolju in po stopnji razvoja ter jih podrobno analiziral z vidika transformacij podeželja v najnovejšem času, rezultate analize pa poskušal posplošiti za vse področje. Po metodoloških opombah, iz katerih izvemo, katere statistične in anketne viře, razen tega pa rezultate kartiranja v terenu je uporabljal in po kratki presoji prirodnih razmer, katerih težišče pa je prenesel v samo obravnavo družbenih razmer, nam je podal glavne aspekte prebivalstvenogeografske situacije (gostoto, jezikovno-versko in poklicno strukturo, razmerje med krajem stanovanja in delovnim metom, osnove prebivalstvene dinamike v obravnavanem razdobju, opredelitev demografskega tipa). Sledi bogata in originalna opredelitev naselbinskega prostora (*Siedlungsraum*) z oznako osnovnih potez naselbinske izoblike (lega, velikost, razporeditev), opredelitvijo funkcijske strukture naselij in njihovih posameznih delov (*funktional-räumliche Gliederung*), zatem socialne strukture naselij in njihovih posameznih delov (kjer srečamo posrečeni pojem *die dörflichen Sozialräume*), vključno tudi sekundarna počitniška naselja, obravnavo aktualne naselbinske dinamike, pa aspektov nasel-